

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

06.01.2026

м. Харків

№ 70/2-рк/к

**КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ
«БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ»**
(інформація, доступ до якої обмежено)

Про припинення дій, які містять ознаки
порушення законодавства про захист
економічної конкуренції

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України за результатами вжитих заходів державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Відділенням були надіслані до КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» БАЛАКЛІЙСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (далі – КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», Підприємство) вимоги про надання інформації від 14.11.2024 № 70-02/4372е, від 22.07.2025 № 70-02/4699е, від 29.10.2025 № 70-02/6562е та від 05.11.2025 № 70-02/6707е.
- (2) На зазначені вимоги КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» листами від 04.12.2024 № 712 (вх. від 05.12.2024 № 70-01/3204), від 04.08.2025 № 402-06 (вх. від 05.08.25 № 70-01/3289), від 12.11.2025 № 562-06 (вх. від 12.11.25 № 70-01/4610), від 12.11.2025 № 564-06 (вх. від 12.11.25 № 70-01/4611) та від 14.11.2025 № 574-06 (вх. від 14.11.25 № 70-01/4629) надало інформацію.

2. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (3) Дії КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», які полягають у:
  - встановленні плати за надання технічних умов на встановлення водомірного вузла для підприємств, бюджетних установ та приватних підприємств, що не передбачено чинним законодавством, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання, що могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку;

- встановленні плати за послуги з погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла для підприємств, бюджетних установ та приватних підприємців на відповідність чинним нормативно – правовим актам та наданим технічним умовам, що не передбачено чинним законодавством, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (4) КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» зареєстроване *(інформація, доступ до якої обмежено)*, є юридичною особою, місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, ідентифікаційний код юридичної особи – *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Основним видом діяльності КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» є *(інформація, доступ до якої обмежено)* (код КВЕД *(інформація, доступ до якої обмежено)*).
- (5) Відповідно до Статуту Підприємства (у новій редакції), затвердженого розпорядженням Балаклійської міської військової адміністрації Ізюмського району Харківської області від 13.11.2024 № 3518, метою діяльності Підприємства є експлуатація родовищ підземних вод та надання послуг підприємствам, організаціям, установам і окремим громадянам з централізованого водозабезпечення та водовідведення. Предметом діяльності Підприємства є надання платних послуг по водозабезпеченню підприємств, організацій, установ, окремих громадян, приймання стоків від споживачів за укладеними письмовими договорами, а також за нерегульованими тарифами. Підприємство є юридичною особою публічного права, має відокремлене майно, самостійний баланс, рахунки в установах банку та в органах Державної Казначейської служби, круглу печатку, кутовий та інші штампи зі своїм найменуванням, ідентифікаційний код та фірмовий бланк зі своєю назвою.
- (6) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» є суб'єктом господарювання.
- (7) КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» має ліцензію на централізоване водопостачання та водовідведення № 369 від 08.07.2010 року, переоформлену Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі - НКРЕКП) відповідно до постанови № 2969 від 15.12.2015 року на безстрокову.
- (8) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (9) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії», відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання.
- (10) Отже, КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природних монополій.

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (11) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету

України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики проведено дослідження становища КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» на ринку послуг з централізованого водопостачання, за результатами якого встановлено наступне.

4.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (12) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

4.1.1. Суб'єкт господарювання

- (13) Об'єктом аналізу є КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» - суб'єкт господарювання, який надає послугу з централізованого водопостачання.

4.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (14) Об'єктом аналізу є послуга з централізованого водопостачання (далі - Послуга).

4.2 Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

4.2.1 Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (15) Відповідно до пунктів 4.1 - 4.2 Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (16) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

4.2.1.1 Споживчі характеристики

- (17) Відповідно до пункту 4.2.1 Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (18) Згідно з пунктом 5 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» житлово - комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг.
- (19) Згідно з пунктом 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» послуга з централізованого водопостачання віднесена до комунальних послуг.
- (20) Згідно з частиною четвертою статті 23 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» послуга з централізованого водопостачання надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.

- (21) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.

4.2.1.2. Умови споживання

- (22) Відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» надання житлово-комунальних здійснюється виключно на договірних засадах. Послуги відповідно до норм діючого законодавства України надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуг згідно зі статтею 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- (23) Згідно з частиною другою статті 23 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець Послуг з централізованого водопостачання повинен забезпечити її постачання безперервно, з гарантованим рівнем безпеки та величини тиску.
- (24) Таким чином, головною умовою споживання Послуг є укладання договорів між виконавцем та споживачем послуг.

4.2.1.3. Умови реалізації

- (25) Згідно з пунктом 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» господарська діяльність з централізованого водопостачання підлягає ліцензуванню.
- (26) Як вже вище було зазначено, КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» діє на підставі ліцензії на централізоване водопостачання та водовідведення № 369 від 08.07.2010 року, переоформлену НКРЕКП відповідно до постанови № 2969 від 15.12.2015 року на безстрокову.
- (27) КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», здійснюючи діяльність з централізованого водопостачання, є суб'єктом природної монополії та відповідно внесено до Зведеного переліку природних монополій, розміщеному на офіційному сайті Антимонопольного комітету України www.amcu.gov.ua, станом на 19.12.2025.
- (28) Відповідно до частини другої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньо будинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).
- (29) Виконавець Послуг зобов'язаний готувати, укладати та переукладати із споживачами договори відповідно до обраної співвласниками моделі договірних відносин.

4.2.1.4. Ціна

- (30) Частиною першою статті 10 Закону України «Про житлово – комунальні послуги» передбачено, що ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.
- (31) Відповідно до інформації, наданої КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» листами від 04.12.2024 № 712 (вх. від 05.12.2024 № 70-01/3204) та від 04.08.2025 № 402-06 (вх. від

05.08.2025 № 70-01/3289) рішенням Балаклійської районної ради Харківської області від 17.09.2019 № 840-VII «Про встановлення тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, що надаються комунальним підприємством «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ»» встановлено тариф на послугу з централізованого водопостачання на рівні:

- для потреб населення – 15,55 грн за 1 м.куб з ПДВ;

- для потреб бюджетних установ та інших споживачів – 44,77 грн за 1 м.куб з ПДВ.

- (32) Рішенням Ізюмської районної ради Харківської області від 18.11.2021 року № 170-VIII «Про встановлення скоригованих тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для населення комунальному підприємству «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» з 19.11.2021 року встановлено тариф на послугу з централізованого водопостачання на рівні:

- для потреб населення – 19,40 грн за 1 м.куб з ПДВ

- (33) Зазначені тарифи на Послугу наразі є діючими.

- (34) Отже, кінцеві споживачі Послуги не мають можливості впливу на ціну такої послуги, у тому числі під час врегулювання договірних відносин щодо надання відповідних послуг, оскільки тарифи на таку послугу затверджує відповідний орган місцевого самоврядування.

- (35) Таким чином, Послуга надається на платній основі, а отже, є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ».

4.2.1.5. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (36) Учасниками ринку Послуги є:

- надавачі (виконавці) послуг – суб'єкти господарювання, які надають послуги з централізованого водопостачання;

- споживачі послуг - юридичні особи, які отримують або мають намір отримати послуги з централізованого водопостачання.

4.3 Визначення товарних меж ринку

- (37) Відповідно до пунктів 5.1 – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

- (38) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:

подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;

подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;

наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);

відсутність суттєвої різниці в цінах;

взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

- (39) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (40) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (41) Послуга за споживчими властивостями, умовами користування, технічними характеристиками тощо не має товарів – замінників.
- (42) Споживач може отримати Послугу лише у суб'єкта господарювання, який здійснює діяльність з централізованого водопостачання на визначеній території, де знаходяться водопровідні мережі.
- (43) Оскільки Послуга не має замінників, у споживачів цих послуг відсутня альтернатива в їх отриманні.
- (44) Отже, за таких умов, товарними межами ринку є Послуга.

4.4 Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (45) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (46) Характерною особливістю Послуги є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання даних послуг є наявність діючих систем централізованого водопостачання.
- (47) Особливістю Послуги є її отримання безпосередньо у суб'єкта господарювання, який провадить цю діяльність за місцем знаходження діючих водопровідних мереж.
- (48) Згідно з рішенням Балаклійської районної ради Харківської області від 10.02.2005 року «Про створення КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» з метою забезпечення надання споживачам району сталих та якісних послуг з водопостачання і водовідведення створено КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» та передано на баланс Підприємству майно дочірнього підприємства комунального підприємства Балаклійської районної ради «Балаклійське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства «Водопостач».
- (49) Згідно з інформацією КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», наданою листом від 04.12.2024 № 712 (вх. від 05.12.2024 № 70-01/3204), Підприємство надає Послугу в м. Балаклія, с. Нова Гусарівка, с. Петрівське та с. Завгороднє Ізюмського району Харківської області.
- (50) Отже, територіальними (географічними) межами ринку Послуги є територія міста Балаклія, с. Нова Гусарівка, с. Петрівське та с. Завгороднє Ізюмського району Харківської області на якій розташовані діючі водопровідні мережі, які знаходяться в користуванні КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ».

4.5 Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (51) Відповідно до пункту 1.3. Методики часові межі ринку - час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому

істотно не змінюються.

- (52) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (53) Протягом 2021 - 2025 років КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» у визначених територіальних межах було єдиним суб'єктом господарювання, яке надавало Послугу.
- (54) Протягом 2021 - 2025 років та станом на січень 2026 року склад продавців (виконавців) Послуги не змінювався, тобто структура даного ринку є сталою.
- (55) Отже, часовими межами ринку Послуги визначено період 2021 - 2025 років, протягом якого незмінними залишались структура ринку Послуги, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

4.6 Визначення потенційних конкурентів

- (56) Відповідно до пункту 9.1. Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (57) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (58) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання є суб'єкти господарювання, що провадять господарську діяльність з централізованого водопостачання.
- (59) Отже, внаслідок технологічних особливостей Послуги, а також враховуючи те, що зазначений ринок перебуває в стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.

4.7 Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (60) У пункті 1.3 Методики визначено, що бар'єри вступу на ринок – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (61) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (62) Ринок Послуги характеризується наявністю технічних і адміністративних бар'єрів з огляду на наступне.
- (63) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону

регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання.

- (64) Частиною першою статті 7 Закону України «Про природні монополії» визначено, що діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, а також діяльність суб'єктів господарювання на суміжних ринках підлягає ліцензуванню відповідно до закону.
- (65) Отже, ринок Послуги перебуває у стані природної монополії, а КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» є суб'єктом природних монополій. При цьому, ведення господарської діяльності із надання Послуги потребує отримання ліцензії.
- (66) Окрім цього, основним бар'єром вступу на ринок Послуги є обмеження, пов'язане з необхідністю мати в наявності технічні засоби, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої) для централізованого водопостачання, що пов'язані єдиним технологічним процесом.

4.8 Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання

- (67) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- а) на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;
  - б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (68) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, або ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (69) Так, з урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», яке є єдиним виконавцем Послуги у визначених територіальних межах, встановлювати свої умови при продажу товару, є ознакою ринкової влади.
- (70) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» протягом 2021 – 2025 років та станом на січень 2026 року має ознаки суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з централізованого водопостачання в межах м. Балаклія, с. Нова Гусарівка, с. Петрівське та с. Завгороднє Ізюмського району Харківської області, на якій розташовані діючі водопровідні мережі, які знаходяться в користуванні КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ».

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (71) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» послуга з централізованого водопостачання є комунальною послугою.
- (72) Згідно із пунктом 5 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцем послуги з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання.
- (73) Згідно з частиною першою статті 17 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» комерційний облік комунальних послуг, зокрема, з постачання централізованого

водопостачання здійснюється вузлами обліку відповідних комунальних послуг, що забезпечують загальний облік їх споживання в будівлі, її частині (під'їзді), обладнаній окремим інженерним вводом, згідно з показаннями його (їх) засобів вимірювальної техніки.

(74) Згідно з пунктами 5 та 6 частини першої статті 1 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»:

- вузол обліку - комплекс пристроїв (у тому числі засобів вимірювальної техніки, що відповідають вимогам технічних регламентів), допоміжного обладнання та матеріалів до них, призначений для вимірювання спожитої теплової енергії та води, а також технічної реєстрації результатів такого вимірювання, включаючи засоби дистанційної передачі результатів вимірювання (за наявності);

- вузол розподільного обліку - вузол обліку, що забезпечує індивідуальний облік споживання відповідної комунальної послуги в будівлях, де налічуються два та більше споживачів.

(75) Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства. Таке оснащення та відповідна проектна документація не потребують видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, операторами зовнішніх інженерних мереж, виконавцями комунальних послуг.

(76) Згідно зі статтею 4 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку /приладами - розподілювачами теплової енергії та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, та не потребує розроблення проектної документації, видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла розподільного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, оператором зовнішніх інженерних мереж, виконавцем відповідної послуги.

(77) Згідно з пунктом 11 Порядку оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 09.08.2018 року № 206, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31.08.2018 р. за № 990/32442 (далі – Порядок № 206), оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил та з урахуванням Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» і не потребує видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, а також погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, операторами зовнішніх інженерних мереж, виконавцями комунальних послуг.

(78) Відповідно до пункту 12 Порядку № 206 для оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем оператор зовнішніх інженерних мереж надає за зверненням власника (співвласників) безкоштовно таку інформацію, зокрема, для встановлення вузла комерційного обліку питної води:

тиск в мережі водопостачання;

місце розташування та діаметр вводу мережі;

місце розташування вузла комерційного обліку.

- (79) Отже, з урахуванням викладеного, встановлення споживачами засобу обліку холодної води не потребує отримання ані технічних умов, ані розроблення проектної документації, ані будь-яких інших вимог, ані погодження з виконавцями комунальних послуг. При цьому, інформація, зокрема, щодо місця розташування та діаметру вводу мережі, місця розташування вузла комерційного обліку води надається за зверненням споживача безкоштовно.

6. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

6.1. Виклад обставин

- (80) В ході здійснення державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на ринку послуг централізованого водопостачання КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» були направлені вимоги про надання інформації від 14.11.2024 № 70-02/4372е, від 22.07.2025 року № 70-02/4699е, від 29.10.2025 року № 70-02/6262е та від 05.11.2025 року № 70-02/6707е.
- (81) За результатами опрацювання інформації, наданої КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» листами від 04.12.2024 № 712 (вх. від 05.12.2024 № 70-01/3204), від 04.08.2025 № 402-06 (вх. від 05.08.2025 № 70-01/3289), від 12.11.2025 № 562-06 (вх. від 11.11.2025 № 70-01/4610), від 12.11.2025 № 564-06 (вх. від 11.11.2025 № 70-01/4611) та від 14.11.2025 № 574-06 (вх. від 14.11.2025 № 70-01/4629) на вказані вимоги, встановлено, що протягом 2021- 2025 років Підприємство, здійснюючи діяльність на ринку Послуги, встановлювало плату споживачам, зокрема, з:
- видачі технічних умов на встановлення водомірного вузла для підприємств, бюджетних установ та приватних підприємств (далі – Технічні умови);
  - погодження проектної документації на встановлення водомірного вузла для підприємств, бюджетних установ та приватних підприємств на відповідність чинним нормативно – правовим актам та наданим технічним умовам (далі – Погодження проектної документації на встановлення водомірного вузла).
- (82) Вартість вищенаведених послуг була встановлена наказами КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» від 21.12.2020 № 80 «Про введення в дію нових тарифів на інші, крім ліцензованих, види господарської діяльності на 2021 рік» (далі – Наказ № 80), від 16.05.2023 № 41 «Про введення в дію нових тарифів на інші види господарської діяльності, крім ліцензованих, на 2023 рік» (далі – Наказ № 41), від 28.02.2025 № 21-п «Про введення в дію нових тарифів на платні послуги, крім ліцензованих, на 2025 рік» (далі – Наказ № 21-п).
- (83) Так, вартість вищезазначених послуг згідно з Наказом № 21- п складає:
- за видачу технічних умов на встановлення водомірного вузла для підприємств, бюджетних установ та приватних підприємств вартість складала – 1690,20 грн, з ПДВ;
  - за погодження проектної документації на встановлення водомірного вузла для підприємств, бюджетних установ та приватних підприємств на відповідність чинним нормативно – правовим актам та наданим технічним умовам вартість складала – 305,50 грн, з ПДВ.
- (84) Наказ № 21-п КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», яким встановлена вартість вищенаведених послуг, наразі є чинним.
- (85) Таким чином, Підприємство встановило плату за видачу Технічних умов та Погодження проектної документації на встановлення водомірного вузла.

- (86) В той же час, як вище було зазначено, нормами діючого законодавства не передбачено, зокрема, отримання технічних умов та розроблення і погодження проєктної документації на встановлення засобів обліку холодної води. При цьому інформація щодо місця розташування та діаметру вводу мережі, місця розташування вузла обліку води надається безкоштовно та лише за зверненням споживача.
- (87) Таким чином, КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» встановило плату за видачу Технічних умов та Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла.
- (88) КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» на вимогу Відділення від 05.11.2025 № 70-02/6707е не надало у листі від 12.11.2025 № 564-06 (вх. від 12.12.2025 № 70-01/4611) пояснень щодо нормативно-правових актів, якими керувалося Підприємство при встановленні плати за Технічні умови та Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла, а також не надало обґрунтування щодо необхідності отримання Технічних умов та Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла, при цьому зазначило, що «... Частиною 1 ст. 3 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» від 22 червня 2047 року № 2919-VIII визначено, що оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється відповідно до проєктної документації з дотриманням будівельних норм і правил у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства. Таке оснащення та відповідна проєктна документація не потребують видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, операторами зовнішніх інженерних мереж, виконавцями комунальних послуг.
- Також, частина 1 ст. 4 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» від 22 червня 2047 року № 2919-VIII передбачає, що оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку/приладами - розподільувачами теплової енергії та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, та не потребує розроблення проєктної документації, видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла розподільного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, оператором зовнішніх інженерних мереж, виконавцем відповідної послуги.
- З моменту набрання чинності Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» від 22 червня 2017 року № 2919-VIII відпала необхідність розроблення та погодження підприємствами, бюджетними установами та приватними підприємствами проєктної документації на встановлення водомірного вузла.» (мова оригіналу).
- (89) З цього приводу слід зазначити, що Закон України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» набрав чинності з 02.08.2017 року, тобто, починаючи з цього моменту отримання технічних умов та розроблення і погодження проєктної документації на встановлення засобів обліку холодної води не передбачено діючим законодавством.
- (90) В той же час, плата за видачу Технічних умов та Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла встановлювалась Підприємством після набрання чинності Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» та Порядку № 206 (набрав чинності з 18.09.2018), а саме плата встановлювалась Наказом № 80, Наказом № 41 та Наказом № 21-п, який є наразі діючим.
- (91) Таким чином, Підприємство надає платні послуги з видачі Технічних умов та Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла, вартість яких затверджена Наказом № 21-п.

6.2. Негативні наслідки дій суб'єкта господарювання

- (92) Встановлення КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» плати за видачу Технічних умов та Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла є безпідставним та таким, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, адже може завдати споживачам додаткові фінансові витрати у розмірах 1690,00 грн (за Технічні умови) та 305,50 грн. (за Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла).
- (93) При цьому, відмова споживачів Послуги від сплати коштів за отримання Технічних умов та Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла може нести для споживачів негативні наслідки у вигляді не взяття засобу обліку холодної води на абонентський облік, що позбавить можливості споживача сплачувати за фактично отриману Послугу згідно з показниками засобу обліку холодної води, а не за нормами споживання.
- (94) Відповідно до інформації КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», наданої листами від 04.08.2025 № 402-06 (вх. від 05.08.2025 № 70-01/3289), від 12.11.2025 № 562-06 (вх. від 11.11.2025 № 70-01/4610) та від 14.11.2025 № 574-06 (вх. від 14.11.2025 № 70-01/4629) протягом 2021- 2024 років та січня-листопада 2025 року Технічні умови Підприємством не видавались, Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла не надавалось у зв'язку з відсутністю відповідних звернень.
- (95) Разом з тим, як встановлено Відділенням, протягом 2021 - 2025 років КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» здійснювало розрахунок нової плати за видачу Технічних умов та Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла, яку потім затверджувало наказами по Підприємству, а саме Наказом № 80, Наказом № 41 та Наказом № 21-п, який є наразі діючим. Тобто, у випадку виникнення у підприємств, бюджетних установ та приватних підприємців необхідності у встановленні засобу обліку холодної води, їм необхідно буде звернутися до Підприємства за отриманням Технічних умов та Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла. У такому випадку вони понесуть додаткові фінансові витрати у розмірах 1690,00 грн (за Технічні умови) та 305,50 грн. (за Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла).

6.3. Неможливість вчинення суб'єктом господарювання таких дій

- (96) Дії КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», які полягають у встановленні для підприємств, бюджетних установ і приватних підприємців плати за видачу Технічних умов та Погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку Послуги, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.
- (97) Такі дії КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» стали можливими через відсутність ефективного функціонування ринкового механізму із значною конкуренцією на ринку Послуг.
- (98) За відсутності конкуренції на ринку Послуги споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначеного товару, тому будуть вимушені погоджуватись на умови КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

7. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (99) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (100) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (101) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем відповідно до пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (102) Враховуючи наведене, дії КП «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ», які полягають у встановленні плати за:
- видачу технічних умов на встановлення водомірного вузла для підприємств, бюджетних установ та приватних підприємств, що не передбачено чинним законодавством, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з централізованого водопостачання, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку;
  - погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла для підприємств, бюджетних установ та приватних підприємств на відповідність чинним нормативно – правовим актам та наданим технічним умовам, що не передбачено чинним законодавством, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з централізованого водопостачання, що може призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.

Враховуючи вищевикладене, з метою припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі статей 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» БАЛАКЛІЙСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*)) такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії, які полягають у встановленні плати за:

- видачу технічних умов на встановлення водомірного вузла для підприємств, бюджетних установ та приватних підприємств, що не передбачено чинним законодавством, та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з централізованого водопостачання, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку;

- погодження проєктної документації на встановлення водомірного вузла для підприємств, бюджетних установ та приватних підприємців на відповідність чинним нормативно – правовим актам та наданим технічним умовам, що не передбачено чинним законодавством, та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з централізованого водопостачання, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Про результати розгляду рекомендацій КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВОДОКАНАЛ» БАЛАКЛІЙСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ необхідно повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України в електронному вигляді на електронну адресу e-mail: khrv@amcu.gov.ua та в паперовому вигляді на адресу: майдан Свободи, 5, Держпром, 6 під'їзд, 1 поверх, місто Харків, 61022 у **10-ти денний строк з дня їх отримання** із наданням копій підтверджуючих документів.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції **не розпочинається**.

Голова Колегії

Юрій ГЛАДИК